

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПУБЛІЧНОГО ТА ПРИВАТНОГО ПРАВА

УДК 344.13

DOI <https://doi.org/10.32782/app.v73.2024.21>

С. В. Бабанін

orcid.org/0000-0002-8424-8825

кандидат юридичних наук, доцент,

доцент кафедри кримінального права та кримінології

Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

УДОСКОНАЛЕННЯ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА НЕДБАЛЕ СТАВЛЕННЯ ДО ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ: ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА

В умовах введеного в Україні воєнного стану важливим напрямом кримінально-правової політики держави є запобігання кримінальним правопорушенням проти встановленого порядку несення військової служби, оскільки їх вчинення безпосередньо впливає на стан обороноздатності України. Запобігання злочинності відбувається в усіх державах за допомогою конкретних заходів, як профілактичних, так і запобіжних (Tudorică, 2021, с. 134). Одним зі шляхів такого запобігання є кримінально-правові засоби, які охоплюють, зокрема, розробку шляхів удосконалення вищезазначеної категорії кримінальних правопорушень.

Більшість військових кримінальних правопорушень, передбачених розділом XIX Особливої частини Кримінального кодексу України (далі – КК України), носять умисний характер. Проте частина з них характеризується необережною формою вини щодо настання передбачених диспозицією суспільно небезпечних наслідків.

Загалом, необережні кримінальні правопорушення становлять вагомий частину у структурі злочинності України. За кількістю спричиненої шкоди вони не поступають умисним кримінальним правопорушенням, а за окремими напрямками можуть їх перевищувати.

До необережних військових кримінальних правопорушень належить недбале ставлення до військової служби, відповідальність за яке передбачена ст. 425 КК України (Закон України, 2001, ст. 131). Дані статистичної звітності за останні шість років свідчать, що кількість облікованих за цією статтею правопорушень має сталу тенденцію до зростання. Разом з тим кількість повідомлень про підозру особам, винним у їх вчиненні, не перевищує 5 % від усього масиву цих кримінальних правопорушень. Так, 2018 року обліковано 138 недбалих ставлень до військової служби, з яких повідомлення про підозру вручене двом особам. 2019 року відповідні показники становили 193 та 4, 2020 року – 223 та 11, 2021 року – 192 та 7, 2022 року – 273 та 6, 2023 року – 377 та 12 (Єдиний звіт про кримінальні правопорушення, 2018–2023).

Невеликий відсоток повідомлень про підозру за недбале ставлення до військової служби по відкритих кримінальних провадженнях за ст. 425 КК України свідчить, зокрема, про необхідність перегляду підходів до підстав та принципів криміналізації та пеналізації цього діяння, визначення його обов'язкових об'єктивних та суб'єктивних ознак, обтяжуючих обставин.

Проблемні аспекти відповідальності за військові кримінальні правопорушення досліджували вітчизняні вчені, зокрема, Г. Андрусів, П. Андрушко, Г. Бершов, В. Білоконев, П. Богуцький, В. Бодаєвський, В. Бугаєв, О. Гритенко, В. Грищук, О. Дудоров, С. Дячук, М. Карпенко, М. Мельник, В. Навроцький, М. Панов, М. Туркот, М. Хавронюк, В. Хашев, М. Фіалка (Bershov, Hrytenko, Khashev, Fialka, 2022) та інші.

Однак дослідження напрямків удосконалення кримінальної відповідальності за недбале ставлення до військової служби в умовах воєнного стану потребують більш ширшого обговорення та впровадження у практичну правозастосовну діяльність, що обумовлює мету статті – формулювання та обґрунтування напрямків удосконалення кримінальної відповідальності за недбале ставлення до військової служби.

Аналіз об'єктивних та суб'єктивних ознак складу недбалого ставлення до військової служби дозволяє стверджувати, що ст. 425 КК України є спеціальною нормою по відношенню до норм, які передбачають кримінальну відповідальність за правопорушення у сфері службової діяльності, першою чергою, до службової недбалості (ст. 367 КК України).

І недбале ставлення до військової служби, і службова недбалість за конструкцією є матеріальними складами кримінальних правопорушень, оскільки передбачають обов'язкове настання суспільно небезпечних наслідків у виді істотної шкоди.

Діяння в обох складах цих кримінальних правопорушень полягає у тому чи іншому порушенні службових обов'язків, а основною їх відмінністю є суб'єкт: для службової недбалості це будь-яка службова особа, а для недбалого ставлення до військової служби – військова службова особа.

У теорії кримінального права під спеціальною кримінально-правовою нормою (спеціальною нормою кримінального права) мають на увазі охоронну (заборонну) кримінально-правову норму, яка є похідною від загальної та виокремлюється в результаті диференціації кримінальної відповідальності з метою зміни способу, а в окремих випадках і зміни меж, регулювання певного виду суспільних відносин (Сень, 2020, с. 88).

Отже, встановлення кримінальної відповідальності за недбале ставлення до військової служби є результатом законодавчої диференціації кримінальної відповідальності за службову недбалість.

З позицій формальної логіки при диференціації кримінальної відповідальності певного діяння окремі його форми повинні або пом'якшувати, або обтяжувати діяння, тобто бути його привілейованими або кваліфікованими формами.

Порівняння санкцій ч. 1 ст. 367 КК України та ч. 1 ст. 425 КК України свідчить, що недбале ставлення до військової служби є кваліфікованим складом службової недбалості, оскільки санкція ч. 1 ст. 367 КК України не містить такого виду покарання як позбавлення волі на певний строк. Санкція ж ч. 1 ст. 425 КК України містить максимальне покарання у виді трьох років позбавлення волі (Закон України, 2001, ст. 131).

Разом з тим, кримінальні правопорушення, передбачені ч. 1 ст. 367 та ч. 1 ст. 425 КК України, є нетяжкими злочинами, оскільки максимальний розмір штрафу за основний склад службової недбалості становить чотири тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Порівняння законодавчого визначення окремих об'єктивних та суб'єктивних ознак вищезазначених складів кримінальних правопорушень свідчить про неоднаковий підхід законодавця до цього питання.

Так, діяння як ознака службової недбалості виражене словами «невиконання або неналежне виконання своїх службових обов'язків через несумлінне ставлення до них», а діяння як ознака недбалого ставлення до військової служби – «недбале ставлення до служби».

За своїм змістом обидва формулювання, фактично, описують однакові діяння, оскільки під поняттям «недбалий» мається на увазі особа, яка ставиться до своїх обов'язків байдуже, без належної старанності, не піклується, не турбується про кого-, що-небудь (Словник – портал української мови та культури, 2024), тобто або взагалі не виконує, або виконує не у повному обсязі свої обов'язки.

Про використання положень диспозиції ст. 367 КК України при формулюванні установчої частини вироків за ст. 425 КК України свідчать і матеріали судової практики.

Так, полковник В. 28.01.2016 р. у період з 14 год. до 15 год., перебуваючи у військовій частині, будучи військовою службовою особою, на яку покладались організаційно-розпорядчі функції командира військової частини, через *несумлінне ставлення до виконання своїх службових обов'язків* та злочинну недбалість, неналежно виконав вимоги ст. 19 Конституції України, ст.ст. 1, 3 Закону України «Про правовий режим майна у Збройних Силах України»,

ст.ст. 11, 16, 58, 59, 66, 67 Статуту внутрішньої служби Збройних Сил України, ст.ст. 1, 4, 6 Дисциплінарного статуту Збройних Сил України, п.п. 2.3, 3.1.1., 3.1.3, 3.1.9, 5.4.16 Положення про військове (корабельне) господарство Збройних Сил України, затвердженого наказом Міністра оборони України № 300 від 16.07.1997 р., п.п. 1.2, 1.3, 1.23, 3.1.9, 3.1.14, 3.3.11 Тимчасового керівництва з обліку військового майна у Збройних Силах України, затвердженого наказом Міністра оборони України № 690 від 24.12.2010 р., хоча мав реальну можливість їх виконати належним чином, чим спричинив істотну шкоду у виді матеріальних збитків державі в сумі 49645,5 грн. та шкоди охоронюваним Законом державним інтересам у виді неможливості подальшого використання виробів БДЗ-УСК за призначенням, підриву боєздатності військової частини, авторитету і бойової готовності Збройних Сил України та обороноздатності держави (Архів Хмельницького міськрайонного суду Хмельницької області, 2016).

Вбачається, що при диференціації кримінальної відповідальності за тотожні діяння доцільним є використання тотожної термінології задля уникнення неоднозначного тлумачення кримінально-правових норм. Відмінними доцільно визначати лише ті ознаки складу, які безпосередньо диференціюють кримінальну відповідальність.

У випадку з недбалим ставленням до військової служби такими ознаками виступають ознаки суб'єкта цього кримінального правопорушення та передбачені диспозицією статті суспільно небезпечні наслідки. Ознаки ж діяння як зазначеного кримінального правопорушення, так і службової недбалості, на наш погляд, повинні визначатись однаково.

Оскільки ст. 367 КК України є загальною по відношенню до ст. 425 КК України нормою, а її диспозиція містить більш розгорнуті ознаки діяння, пропонуємо за основу взяти саме ці ознаки і сформулювати діяння, передбачене ч. 1 ст. 425 КК України, як невиконання або неналежне виконання своїх службових обов'язків через несумлінне ставлення до них.

Що стосується суб'єкта недбалого ставлення до військової служби, то його ознаки визначені як самою статтею 425 КК України, так і ст. 401 КК України. Виходячи з положень цих норм суб'єктом зазначеного кримінального правопорушення є військові начальники Збройних Сил України, Служби безпеки України, Державної прикордонної служби України, Національної гвардії України та інших військових формувань, утворених відповідно до законів України, Державної спеціальної служби транспорту, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, а також інші військовослужбовці цих органів та військових формувань, які обіймають постійно чи тимчасово посади, пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих або адміністративно-господарських обов'язків, або виконують такі обов'язки за спеціальним дорученням повноважного командування (Закон України, 2001, ст. 131).

Законодавство України містить кілька схожих понять, пов'язаних з виконанням організаційно-розпорядчих або адміністративно-господарських обов'язків військовослужбовцями.

Пункт 1 примітки до ст. 425 КК України та примітка до ст. 172-13 Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП) (Закон України, 1984, ст. 1122) надають визначення військової службової особи, яке не повною мірою узгоджується з загальним визначенням службової особи, наданим ч. 3 ст. 18 КК України. Також п. 12 ст. 6 Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу» від 25 березня 1992 р. (Закон України, 1992, ст. 385) надає поняття військової посадової особи, яке не повністю співпадає з визначенням військової службової особи, наданим у КК України та КУпАП, оскільки не включає військових начальників.

На сьогоднішній день поняття військового начальника нормативно не закріплене. Теорія кримінального права відносить до них військовослужбовців або військовозобов'язаних (резервістів) на час проходження зборів, що мають підлеглих за посадою або військовим званням, наділених правом пред'являти до них обов'язкові для виконання вимоги, пов'язані з проходженням, несенням військової служби або з виконанням процесуальних функцій під час досудового розслідування у кримінальному провадженні, а також застосовувати передбачені чинним законодавством заходи заохочення та стягнення (Туркот, Ганова, 2017, с. 46).

Вбачається зайвим, на наш погляд, виділяти військового начальника як окремий вид військової службової особи, оскільки це поняття цілком охоплюється поняттям військовослужбовця, який обіймає постійно чи тимчасово посади, пов'язані з виконанням організацій-

но-розпорядчих обов'язків. Крім того, доцільною вбачається уніфікація термінології у законодавстві України – як у КК, так і в інших законах. Пропонуємо у Законі України «Про військовий обов'язок і військову службу» використовувати термін військова служба, а не посадова особа.

До ознак, які доцільно використовувати при диференціації кримінальної відповідальності за невиконання або неналежне виконання своїх службових обов'язків через несумлінне ставлення до них, слід віднести суспільно небезпечні наслідки такого діяння.

Диспозиції, які визначають основні склади службової недбалості та недбалого ставлення до військової служби, містять словосполучення «істотна шкода», яке визначає наслідки цих діянь.

Формальні визначення істотної шкоди для зазначених кримінальних правопорушень містяться у відповідних примітках (п. 3 примітки до ст. 364 та п. 2 примітки до ст. 425 КК України).

При цьому істотна шкода як ознака службової недбалості є формально визначеним поняттям, оскільки п. 3 примітки до ст. 364 КК України визначає її межі у матеріальному вимірі – шкода, яка в сто і більше разів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян (Закон України, 2001, ст. 131).

Натомість, істотною шкодою при недбалому ставленні до військової служби визнається як шкода матеріальна (яка в двісті п'ятдесят і більше разів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян), так і нематеріальна шкода (п. 2 примітки до ст. 425 КК України). В частині останньої істотна шкода є оціночним поняттям, оскільки встановлюється і визнається такою у кожному окремому випадку правозастосовною та судовою практикою.

Так, судом було визнано істотною шкодою недбалого ставлення до військової служби підіривання авторитету Збройних Сил України за наступних обставин.

П., будучи військовою службовою особою, тобто особою, яка виконувала адміністративно-господарські обов'язки – заступника командира з озброєння військової частини, яка наділена правомочністю та обов'язком управляти та контролювати хід ремонтних робіт, під час проведення ремонтних робіт, відповідно договору, через недбалість, у порушення вимог ст.ст. 11, 16, 83, 93 Статуту внутрішньої служби Збройних сил України, п.п. 3.1.9, 3.2.16 «Положення про військове (корабельне) господарство Збройних Сил України», затвердженого наказом Міністра оборони України від 16.07.1997 р. № 300 та наказу командира військової частини «Про проведення перевірки комплектності та технічного стану виробів 2С6М», не вів та не організував належний контроль за проведенням ремонтних робіт, не перевіряв якість проведених ремонтних робіт, що об'єктивно сприяло бригадіру ремонтної бригади ДВТП «Граніт» К. умисно штучно завищити обсяг виконаних робіт на виробі 2С6М «Тунгуска» № 0783 та 0685 та привласнити комплектуючі до виробів 2С6М «Тунгуска» на загальну суму 125403,6 грн., тобто сприяло вчиненню останнім злочинів, передбачених ч. 4 ст. 191, ч. 2 ст. 366 КК України, що спричинило істотну шкоду, у виді підіривання авторитету Збройних Сил України (порушення військовими службовими особами військової дисципліни та ігнорування військовими службовими особами наказу командира військової частини) (Архів Мукачівського міськрайонного суду Закарпатської області, 2013).

Використання оціночних понять при формулюванні ознак складів кримінальних правопорушень, на наш погляд, доцільно уникати, оскільки їх наявність сприяє неоднозначному тлумаченню положень кримінального законодавства, що може призводити як до судових помилок, так і до корупційних проявів при кваліфікації відповідних протиправних діянь.

Вбачається доцільним формалізувати всі види істотної шкоди (матеріальної і нематеріальної), спричиненої недбалим ставленням до військової служби. Крім того, оскільки ступінь суспільної небезпечності цього кримінального правопорушення є вищим за службову недбалість, логічним здається узгодження розмірів матеріальної істотної шкоди, яка, за чинними редакціями ст.ст. 367 та 425 КК України, суттєво різниться – сто та двісті п'ятдесят і більше неоподатковуваних мінімумів доходів громадян відповідно.

З урахуванням викладеного пропонуємо наступну редакцію диспозиції ч. 1 ст. 425 КК України: «Невиконання або неналежне виконання військовою службовою особою своїх службо-

вих обов'язків через несумлінне ставлення до них, що спричинило матеріальну або нематеріальну істотну шкоду».

У примітці до цієї статті визначити, що під військовими службовими особами розуміються військовослужбовці, які обіймають штатні посади, пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих чи адміністративно-господарських обов'язків, або які спеціально уповноважені на виконання таких обов'язків згідно із законодавством. Під істотною шкодою, якщо вона полягає у заподіянні матеріальних збитків, вважається шкода, яка в сто і більше разів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян.

Також пропонуємо узгодити положення КУпАП та Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу» з КК України в частині визначення понять військової службової та посадової особи.

Література

Bershov H., Hrytenko O., Khashev V., Fialka M. Assessing and Evaluating the General Legal Characteristics of War Crimes: A Basic Necessity or a Confused Platform. *Ius Humani. Law Journal*. 2022. № 11(1). С. 43-60.

Tudorică A. Modern aspects of crime prevention. *Philosophy, economics and law review*. Volume 1, 2021. С. 134-139.

Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України від 07 грудня 1984 р. / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>.

Кримінальна справа № 303/664/13-к // Архів Мукачівського міськрайонного суду Закарпатської області.

Кримінальна справа № 686/10033/16-к // Архів Хмельницького міськрайонного суду Хмельницької області.

Кримінальний кодекс України: Закон України від 05 квітня 2001 р. / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>.

Недбалий. Тлумачення із «Словника української мови». URL: <https://slovnyk.ua/index.php?swrd=%D0%BD%D0%B5%D0%B4%D0%B1%D0%B0%D0%BB%D0%B8%D0%B9>.

Про військовий обов'язок і військову службу: Закон України від 25 березня 1992 р. / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2232-12#Text>.

Про зареєстровані кримінальні правопорушення та результати їх досудового розслідування. URL: <https://gp.gov.ua/ua/posts/pro-zareyestrovani-kriminalni-pravoporushennya-ta-rezultati-yih-dosudovogo-rozsliduvannya-2>.

Сень І.З. Спеціальні норми у кримінальному праві України: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08. Львів, 2020. 268 с.

Туркот М., Ганова Г. Визначення поняття «військовий начальник» у законодавстві України. *Вісник Національної академії прокуратури України*. 2017. № 3. С. 42-48. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnapu_2017_3_9.

References

Bershov H., Hrytenko O., Khashev V., Fialka M. (2022) Assessing and Evaluating the General Legal Characteristics of War Crimes: A Basic Necessity or a Confused Platform. *Ius Humani. Law Journal*. № 11(1).

Tudorică A. (2021) Modern aspects of crime prevention. *Philosophy, economics and law review*. Volume 1.

Kodeks Ukrayiny pro administratyvni pravoporushennya: Zakon Ukrayiny vid 07 hrudnya 1984 r. [Code of Ukraine on Administrative Offenses: Law of Ukraine dated December 7, 1984]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>. [in Ukrainian].

Kryminalna sprava № 303/664/13-k // Arkhiv Mukachivskoho miskrayonnoho sudu Zakarpatskoyi oblasti [Criminal case No. 303/664/13-k // Archive of the Mukachevo City District Court of the Transcarpathian Region]. [in Ukrainian].

Kryminalna sprava № 686/10033/16-k // Arkhiv Khmelnytskoho miskrayonnoho sudu Khmelnytskoyi oblasti. [Criminal case No. 686/10033/16-k // Archive of the Khmelnytskyi City District Court of the Khmelnytskyi Region]. [in Ukrainian].

Kryminalnyy kodeks Ukrayiny: Zakon Ukrayiny vid 05 kvitnya 2001 r. [Criminal Code of Ukraine: Law of Ukraine dated April 5, 2001]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>. [in Ukrainian].

Nedbalyy. Tlumachennya iz «Slovnyka ukrayinskoyi movy». [Careless. Interpretation from the «Dictionary of the Ukrainian Language»]. URL: <https://slovnyk.ua/index.php?swrd=%D0%BD%D0%B5%D0%B4%D0%B1%D0%B0%D0%BB%D0%B8%D0%B9>. [in Ukrainian].

Pro viyskovyyu obovyazok i viyskovu sluzhbu: Zakon Ukrayiny vid 25 bereznya 1992 r. [On military duty and military service: Law of Ukraine dated March 25, 1992]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2232-12#Text>. [in Ukrainian].

Pro zareyestrovani kryminalni pravoporushennya ta rezultaty yikh dosudovoho rozsliduvannya [About registered criminal offenses and the results of their pre-trial investigation]. URL: <https://gp.gov.ua/ua/posts/pro-zareyestrovani-kryminalni-pravoporushennya-ta-rezultati-yih-dosudovogo-rozsliduvannya-2>. [in Ukrainian].

Sen I.Z. (2020) Spetsialni normy u kryminalnomu pravi Ukrayiny: dys. ... kand. yuryd. nauk: 12.00.08. Lviv [Special norms in the criminal law of Ukraine: dissertation. ... candidate law Sciences: 12.00.08. Lviv]. [in Ukrainian].

Turkot M., Hanova H. (2017) Vyznachennya ponyattya «viyskovyy nachalnyk» u zakonodavstvi Ukrayiny. [Definition of the concept of «military chief» in the legislation of Ukraine] Bulletin of the National Academy of the Prosecutor's Office of Ukraine. №. 3. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnapu_2017_3_9. [in Ukrainian].

Анотація

Бабанін С. В. Удосконалення кримінальної відповідальності за недбале ставлення до військової служби: теорія та практика. – Стаття.

У статті обґрунтовано, що ст. 425 КК України є спеціальною нормою по відношенню до службової недбалості (ст. 367 КК України). Встановлення кримінальної відповідальності за недбале ставлення до військової служби є результатом законодавчої диференціації кримінальної відповідальності за службову недбалість. Порівняння санкцій ч. 1 ст. 367 КК України та ч. 1 ст. 425 КК України свідчить, що недбале ставлення до військової служби є кваліфікованим складом службової недбалості, оскільки основний склад службової недбалості не містить такого виду покарання як позбавлення волі на певний строк. Наведено аргументи щодо недоцільності виокремлення військового начальника як окремого виду військової службової особи, оскільки це поняття цілком охоплюється поняттям військовослужбовця, який обіймає постійно чи тимчасово посади, пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих обов'язків. Обґрунтована доцільність формалізації всіх видів істотної шкоди (матеріальної і нематеріальної), спричиненої недбалостю ставлення до військової служби. Визначені окремі кримінально-правові засоби запобігання недбалому ставленню до військової служби. Запропонована нова редакція диспозиції ч. 1 ст. 425 КК України: «Невиконання або неналежне виконання військовою службовою особою своїх службових обов'язків через несумлінне ставлення до них, що спричинило матеріальну або нематеріальну істотну шкоду». У примітці до цієї статті запропоновано визначити військових службових осіб як військовослужбовців, які обіймають штатні посади, пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих чи адміністративно-господарських обов'язків, або які спеціально уповноважені на виконання таких обов'язків згідно із законодавством. Запропоновані узгодження у законодавстві України понять істотної шкоди при недбалому ставленні до військової служби, військової службової та військової посадової особи.

Ключові слова: недбале ставлення, військова служба, військова службова особа, службова недбалість, військові кримінальні правопорушення.

Summary

Babanin S. V. Improving criminal responsibility for negligent military service: theory and practice. – Article.

The article substantiates that Art. 425 of the Criminal Code of Ukraine is a special norm in relation to norms that provide for criminal liability for offenses in the field of official activity, first of all, for official negligence (Article 367 of the Criminal Code of Ukraine). The action in both forms of these criminal offenses consists in one or another violation of official duties, and their main difference is the subject: for official negligence, it is any official, and for negligent attitude to military service, it is a military official. Establishment of criminal liability for negligent attitude to military service is the result of legislative differentiation of criminal liability for official negligence. Negligent attitude to military service is a qualified component of official negligence, since the main component of official negligence does not include such a punishment as deprivation of liberty for a certain period. Separate criminal-legal means of preventing negligent attitude to military service are defined. The proposed new version of the disposition of Part 1 of Art. 425 of the Criminal Code of Ukraine: «Non-performance or improper performance by a military official of his official duties due to dishonesty towards them, which caused material or non-material material damage». In a note to this article, it is proposed to define military officials as military personnel who hold full-time positions related to the performance of organizational-administrative or administrative-economic duties, or who are specifically authorized to perform such duties in accordance with the law. Proposed harmonization in the legislation of Ukraine (Criminal Code, Code of Ukraine on Administrative Offenses, Law of Ukraine «On Military Obligation and Military Service») of the concepts of substantial damage in the case of negligent treatment of military service, military official and military official.

Key words: negligent attitude, military service, military official, official negligence, military criminal offenses.